

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-UTCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 677 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 62 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Brassóban egy hónap 70 lej, negyedévre 190, fél évre 360, egy évre 680 és 10 lej kézbesítési díj. - Vidékre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej. Külföldre negyedévre 370, fél évre 720, egy évre 1400 lej.

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

HIRDETÉSEK: Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-CITERADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak fiókjai vesznek fel. APROHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóba küldendők vagy bármelyik bizalmasunk által is feladhatók.

Isten csodája,

hogy ebben az országban, a szertelen gazdálkodás következtében, nem változott minden kopár pusztasággá. Holott a naggyá lett Romániát a természet mindennel megáldotta, ami által gazdag és boldog lehetne.

A pénzügyminiszter sok rendbeli és eredményében eredménytelen útja azonban azt bizonyítja, hogy a kölcsönért bejárt félvilág nem igen akar tudni államunk gazdag voltáról. Mikor a világpiac szász lej tíz centimesmal feljebb kapaszkodik, a buza ára már jó száz lejjel emelkedik.

Az építkezések ideje lejárt. Aki nem tudja kikerülni, toldoz, földöz, de nem épít. Munkátadó nagy vállalatok szünetelnek, s ha a munkásoknak megengedik a kivándorlást, márcól-holnapra lakalanul hagynák ezt az Istentől megáldott országot.

Ezek olyan igazságok, melyekkel számolnunk kell. Mindnyájunknak éreznünk kell, kiket sorsunk a földhöz köt, hogy a pusztulás közös, s a hőmpolygó ár minket is el fog sodorni. Nem állhatunk kacagva a pusztulás fölött csak azért, mert nem vagyunk román fajbeliek. Éreznünk kell, hogy az az állam romlik, senyved, s veszítette el hitelét a világ előtt, melynek mi is polgárai vagyunk, s melynek kárában a mi kárunk is benne foglaltatik.

Ez a közös sors jogot ad rá, hogy szavunkat felemeljük. Olyan bajokkal állunk szemben, melyeket el nem simít, meg nem szüntet a külföldnek sem pénze, sem bizottsága, sem ligája, sem sok más földi mulandósága.

Amíg a kormány minden potenciája a kisebbségek gazdasági és kulturális élete megbénításában merül ki, csak pusztulás jöhet. Amíg az uralkodó faj a kisebbségekkel szemben elkövetett alkotmányellenes, törvényellenes tetteket a kormány érdemének tekinti és a kormány napról-napra mind több ilyen érdemet iparkodik szerezni, addig a fenyegető ár csak nő. Amíg a felelősségteljes állások betöltésénél a hivatottságot, megbízhatóságot, tudást nem méltatják kellő figyelemre, míg amíg itt a közéleti tisztaság, közérkölcse újból életre nem kelnek, az ország boldog és valóban gazdag nem lehet. A becsület, tudás, szorgalom olyan lelki sajátságok, melyek bár egyéni javak, tevékenységük által mégis közkinccsé válnak. Ezekből az egyéni értékekből, e ritka apró gyöngyszemekből épül fel a közérkölcse, a közéleti tisztaság, e minden ország, s minden fejlődés alapja.

Nemcsak a nemzeti kisebbségek, de az erdélyi románok közt is számosan vannak, kik sokoldalú tudásukkal, kiváló tehetségükkel, kipróbált becsületességükkel, el nem fogadható okokból tétlenségre kárhoztatva, értékes erejüket parlagon hevertetik. Ezek az erős, a köz és állami élet szempontjából nem nélkülözhetők és amíg megfelelő elhelyezkedést nem kapnak, az idők, a nép, s az államérdek kívánalmainak megfelelő közigazgatás, igazságszolgáltatás, fejlődés a kulturális és gazdasági virágzás, nem várható.

A kormány kötelessége, hogy dobja el magától az álszemérem álarcát, hagyjon fel a faji és pártgyűlölethöz táp

lálkozó, csak rombolásra képes politikájával és hívja életre a parlagon heverő erőket. Ezeknek az élete életet fog önteni az állami organizmusba is. Ez a helyreállt rend önt majd bizalmat a külföldbe, hozza és vonzza hozzánk az idegen tőkét, mely után most annyi hiábavaló szaladgálás folyik.

Nem a külföldön való, meddő házálás, a különféle szövetségi kapcsolatok, hanem az alkotmányos kormányzás, az élő törvények ereje, a belső konszolidáció, a megértés politikája menthetik meg csak állami és gazdasági életünket a csődtől.

(Kőrösbánya)

Keresztes János.

Elhangzott a trónbeszéd

„Románia lelkét béketörekvések töltik el“

A parlament ünnepélyes megnyitása

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ma délelőtt feltizenkét órakor a megszokott ünnepségek közt történt meg a parlament megnyitása. A képviselők a nemzetipártiak, avareskánusok és parasztpártiak kivételével teljes számban megjelentek. A király felment az emelvényre és felolvasta a trónbeszédet. A haza konszolidációjának kívánságával kezdte beszédét, majd az új alkotmány elveire tért át. Külpolitikai helyzetünket nagyon kielégítőnek jelzi. A látogatások alkalmával, miket Párisban, Londonban, Brüsszelben és Bernben, valamint a Népek ligájánál tett,

mindenütt megértést tapasztalt nemzetközi viszonyaink iránt.

Románia lelkét csak béketörekvések töltik el. A Nemzetek Szövetségénél Romániát nagy megtiszteltetés érte és itt

Románia az általános béke és lefegyverzés érdekében akar dolgozni

amennyire ezt az ország biztonsága és területi integritása megengedi. A londoni konferencián megmutatta Románia, hogy

teljesíteni fogja minden kötelességét, amik a szerződésből folynak

Ugyanakkor azonban el vagyunk határozva arra is, hogy

jogaink respektálását is kérjük,

melyek a velünk kötött megállapodásokból folynak. Az utóbbi időben a román kormány kereste az alkalmat, hogy az állam viszonyát, minden országgal megjavítsa.

Boldognak mondja magát, hogy Magyarországgal és Ausztriával több egyezséget sikerült kötni

amelyeknek ratifikálására most kerül sor. Nemcsakára Bulgáriával is végleges megállapodásra fognak jutni azokban a kérdésekben, melyek most állanak tárgyalás alatt.

A belső konszolidáció érdekében meg kell alkotni a közigazgatási reformot. A kerületeknek adminisztratív egységet nem lehet többé elhalasztani. Az egységesítés pedig új választási törvény megalkotását teszi sürögőssé. Az államnak szüksége van a községek és megyék teljes és egységes együttműködésének tényleges segítségére a decentralizáció elveinek alkalmazása érdekében.

A közigazgatási reformot a parlamenti bizottságok már teljesen letárgyalták

most még csak a végleges forma megadása van hátra.

Az agrártörvények végrehajtása intenzíven folyik. Elégítéssel alapítja meg, hogy az ország pénzügyi helyzete napról-napra javul. A múlt évi adósságokat mind rendezték.

A belső és külső hivatalok úgy működnek, mint a háború előtt. Eljutottunk a harmadik költségvetéshez, melynek egyensúlya biztosítva van. A bevételek fennakadás nélkül befolyanak és ezek lehetővé teszik, hogy rendkívüli kiadásokat is végezzünk. Az eredmények, melyeket pénzügyi konszolidációnál elértünk, megengedik, hogy nyugalommal nézzünk a jövő elé.

A gazdasági törvények, amelyeket az elmúlt ülésszakban megszavaztak s azok amelyeket még fognak szavazni a jelen ülésszakban, arra való, hogy elősegítsék a román közgazdaságot, hogy biztosítsák a belső és külső tőke együttműködését, hogy fejlődjön a közvagyon és emelkedjen a nemzeti gazdaság. Amennyivel ennek eredményeként a pénzügyi konszolidáció bent az országban meg erősödik.

annyival inkább képes az idegen tőke nagyobb segítséget adni

A kormány e politika követésére törekszik. A közgazdasági függetlenséget biztosítani akarja, s meg akarja e mellett nyerni az ország számára az idegen tőkével való együttműködést.

A kormány törvénytervezetet fog előterjeszteni az iparkamarák reformálásáról, az államvasutak, a folyami és tengeri kikötők kereskedelmi kiaknázásáról és néhány szabad zóna létesítéséről.

Szükség van a munkajogi törvény és a nyugdíjtörvény egységes megalkotására

Megemlíti a királyi trónbeszéd a sajtótörvényt s megemlékszik a bírói egységesítésről. Azután azokról az áldozatokról beszél, melyeket a hadsereg részére kell meghozni. Ezek után a parlamentet megnyitottnak jelenti ki.

A megnyitás után a többségi párt képviselői tanácskozásra gyűltek össze. Holnap a parlamenti bizottságokat választják meg, aztán néhány napi szünet következik, hogy a trónbeszédre adandó választ megszerkesszék.

A trónbeszédre adandó válasz vitája a kormány számítása szerint is hosszabb időt vesz igénybe, s a kormány tervei szerint karácsonyig nem is foglalkozik egyébbel a törvényhozás, mint a felirati vitával és a költségvetéssel.

A lej Zürichben
nyitáskor 2.80

Kisebbségi minisztérium felállítását kívánják a németek

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A berlini Acht-Uhr-Abendblattban dr. Kleefeld kamarai elnök Apponyi genfi beszédével kapcsolatban figyelemreméltó javaslatokat tesz a nemzeti kisebbségek jogainak megvédésére.

Abból indul ki, hogy a népszövetségnek a kisebbségeket illető jogvédelme nagyon hiányos és erőtlenségek. Maguk a szerződésbeli kikötések inkább formális természetűek. Szerinte a népszövetségnek az alábbi három pont alapján kellene szabályoznia a kisebbségi kérdést:

1. Az érdekelt államokban a kisebbségek jogai egységes alapelvek alapján állapítandók meg. Különös tekintettel kell lenni a tulajdonjog védelmére. A politikai célzathoz való kisajátítás, valamint a tulajdon egyéb megkárosítása, teljes kártérítési kötelezettség ellenében is megtiltandó.

2. Minden állam, mely a kisebbségi kérdésben szerepet játszik, köteles kisebbségi minisztériumot felállítani.

3. A kisebbségi kérdésben vezető és döntő világbiróság a népszövetség, illetőleg a hágai Cour permanente de justice internationale. (nemzetközi jogi állandó bíróság), mely a mostan. bürokratikus eljárást is jelentékenyen megkönnyítené.

Nem a tanítás fontos, hanem a provízió

Mire való Temesvárt a tanoncoktatás? Igazságot szolgáltat a város — Hová lett a tanoncok félmilliója?

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Megemlékeztünk már a Brassói Lapok hasábjain a temesvári iparátoságnak arról a különös intézkedéséről, mellyel elrendelték, hogy az inasok a tanonciskolába való beiratkozaskor 100—250 lej kötelesek fizetni különböző iskolai felszerelések fejében, melyeket évközben az igazgatóság fog közöttük kiosztani. A rendelet akkoriban nagy elkésredést váltott ki Temesvár iparosai között. Aggodalmaikat a most történt események valóban beigazolták.

Az ipariskolák román tanárai nem voltak hajlandók beleegyezni abba, hogy az üzlet csak a négy kezdeményező ipariskolai igazgatónak hozzon hasznot. A begyűlt összeg ugyanis több mint félmillió lejre rugott és az üzletből származó provízió tekintélyes hasznot biztosított volna az igazgatónak, természetesen minden kockázat nélkül. Mint-hogy az igazgatók megtagadták a tanárok kérelmének teljesítését, az ügy panamaképpen a városi tanácshoz került. A város kasszá gyanúsak találta az iparostanoncok pénzéből alapított egész üzletet és elrendelte, hogy az összeget foglalják le. Így tehát az igazgató urak üzlete nem sikerült.

A dolognak itt még nincs vége. Igaz, hogy az igazgatók pecsenyéje is porba esett, de ugyanakkor az iparostanoncokat is megfosztotta a lefoglalás befizetett pénzüktől. A tanoncok eddig sem kaptak semmit. A megígért könyveknek, írószereknek, vonalzóknak híre-hamva sincs. Egyrésztük a befizetett 100—200 lejért kapott egy olvasókönyvet legfeljebb 25 lej értékben, és egy ellenőrző könyvecskét, amelynek ára öt lejbe kerülhet. Ez az egész! A tanárok természetesen nem törődnek azzal, hogy a tanoncok az év elején nagy összegeket fizettek az igazgatók kezéhez és most követelik tőlük a könyveket, s egyéb felszereléseket. A nem a legjobb anyagi helyzetben levő tanonc természetesen nem képes a nagy összegeket kitevő iskolai felszerelésekért ismételt kiadni a már egyszer befizetett pénzt s ennek természetes következménye az, hogy az amugy is román nyelven — tehát nem anyanyelven — folyó oktatás nem vezethet kellő sikerre.

Ide vezetett tehát a temesvári ipariskolai igazgatók »korszakalkotó« ötlete, mely a gazdag provízió helyett csak az iskola növényének súlyosodását vonja maga után. Azzal pedig valószínűleg senki sem törődik, hogy a szerencsétlen iparostanoncnak mennyi kárt okozott ez az »üzlet«, pedig csak ők az egyedüli áldozatai az igazgatók mellékjövdelemre vágyó terveinek. Hogy pedig az ország mit veszít az iparosifjuság nevelésének elkönyvelésével, azzal ugyan ki is törődne?

A mai lányok október 18—19—20-án a Modern Mozgóban.

Einökválasztás előtt

Brassóban lesz a Magyar Párt nagygyűlése — A Magyar Párt és a liberális disszidens mozgalom — Grandpierre Emil nyilatkozik a Brassói Lapoknak

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok munkatársától.) Mint a Brassói Lapok megírta, a határmenti kerületek liberális képviselőinek Nagyváradon megindult akciója nem maradt elszigetelt jelenség, a tegnapi napon a párt összes erdélyi képviselő és szenátor-tagjai értekezletet tartottak, amelyen hevesen támadták a kormány politikáját, úgy, hogy a jelenlevő Lepadatu miniszter nem tudta az elégedetlenséget lecsillapítani. Ez a jelenség, amely a kormányzópárt nagy masszájának bomlását jelenti, egészen biztos új hangot és irányt hoz a politikába, mert a Bratianu kormány már nem érez egy intakt és biztos többséget háta mögött, amely kritika nélkül statisztál az önkényes, merev, dogmatikus kormányzáshoz.

Tekintettel arra, hogy a mozgalom Erdélyből indult ki, legjobban talán Erdély magyarságát érdekli és érinti. Felkerestük Grandpierre Emilt, a magyar párt ügyvezető alelnökét, aki a nagyfontosságú kolozsvári értekezletről a következőket mondotta:

— A mozgalom nem niai keletű, hiszen az erdélyi képviselők már hosszabb idő óta elégedetlenkednek a kormány tapintatlan és szélsőséges politikája miatt. Ez az elégedetlenség jutott kifejezésre a nagyváradi két ülésen és az robbant most ki pozitív támadások formájában a tegnapi ülésen is. Nyilvánvaló volt, hogy egy ilyen akciónak jönni kell, hiszen az emberek kezdik belátni, hogy csak a megértő, békés, humánus politika az, amely ellentéteket elsimíthat, embereket kibékíthet és világnézeti különbségeket kiegyenlíthet. A kormány politikája olyan rideg és helytelen volt, hogy saját pártbívei körében is megingott a bizalom és ha gyors fordulat nem következik be, neurózis politikai átcsoportosulásokra van

kilátás. Az erdélyi magyarság kíváncsisággal vegyes izgalommal figyeli az eseményeket, mert ettől a mozgalomtól sorsának jobbfordulását, életlehetőségeinek garanciáját várja.

— Mi a véleménye alelnök urnak Anghelescu miniszter iskolaügyi engedelményeiről?

— Az az érzésem, hogy tisztán külpolitikai okok és nem a mi kívánságainknak megértése vezette a minisztert arra, hogy követeléseink egy kis részét akceptálja. Nagyon kevés, amit a miniszter engedett állásfoglalásának merevségéből és igazán csak arra jó, hogy külföld előtt demonstráljon vele, vagy hogy megjelölje azt az utat, amelyen haladni kell. Tiltakoznunk kell azonban az ellen, hogy a zsidó vallású ifjúságot megfosztják annak lehetőségétől, hogy olyan iskolába járjon, amelynek szellemében nevelkedett fel és amelynek nyelvét tökéletesen érti. Hiszem és bízom benne, hogy éppen az erdélyi képviselők mozgalma lesz az, amely majd a szélesebb körű tanszabadságot és a nyelvhasználat lehetőségét is biztosítani fogja.

— Egyes lapok azt írták, hogy nagygyűlés helyéül véglegesen Marosvásárhelyt állapította meg a párt. Igaz ez?

— Nem igaz, végleges állásfoglalás még nem volt, mert Ugron István nincs itthon és csak hazajövétele után tartunk intézőbizottsági ülést, állásfoglalás azonban csak az időpont szempontjából szükséges, mert a nagygyűlés helye minden bizonnyal Brassó lesz; az intézőbizottság ülése egy-két héten belül meg lesz és akkor eldől a nagygyűlés ideje is, amikor végre elnököt választ a párt, hogy a személyi harcokból, találgatásokból, bizonytalanságból kikerülve felvesse rendes, produktív munkáját.

Nagyatádi lemondását elfogadta a kormányzó

Megválasztották a házszabályrevíziót előkészítő bizottságot

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az egész magyar politikai élet feszült figyelemmel várta Nagyatádi Szabó Istvánnak a kormányzó előtt való megjelenését. A földmivelésügyi miniszter ugyanis, mint ismeretes, már írásban is benyújtotta lemondását a miniszterelnöknek, azonban a miniszterelnök a lemondás elfogadását a kormányzói kihallgatás eredményétől tette függővé.

Nagyatádi tegnap délután jelent meg a kormányzónál, aki előtt megismételte az okokat, amelyek elhatározására készítették és a kormányzó elfogadta lemondását

Ezzel jogerőssé vált a földmivelésügyi miniszter távozása és reszort ügyeit egyelőre Bethlen István miniszterelnök veszi át.

A nemzetgyűlés ülése

A nemzetgyűlésen a fővárosi törvényjavaslat tárgyalását folytatták. A szocialisták a törvényjavaslat ellen szavaztak, majd Fröh-wirth Mátyás a szocialisták szónokával, Pikler Gyulával szemben védi a javaslatot.

Ezután a házszabályrevízió előzetes meg tárgyalására kiküldendő 33-as bizottságot válasszák meg és a tagok közé Hebelt és Reisinger Ferenc szocialista képviselőket is beválasztották. Hebelt és Reisinger le akarnak tagyagukról mondani, mire az elnök felszólítja őket, hogy írásban nyujtsák be lemondásukat.

Az operaház válsága

Pakots József az operaház válsága miatt terjesztett be sürgős interpellációt. Szerinte az operaházat még ráfizetéssel is fenn kell tartani, mert az Opera válsága kulturális válság. Jellemző az Operaház helyzetére, hogy hatvan négy magánéke van, amennyi a párisi Operának sincs és tizenhárom karmestere, a berlini Opera három karmesterével szemben. Foglalkozott az egyetemek kérdésével is és felesleges tanárokat talál ott is. Hangoztatta, hogy a kulturbüdzséből felvett összegeket használják szigorúan kulturális célokra, akkor nem fog előállni a mostanihoz hasonló kulturális válság.

A hivatalos bolsevizmus ellen

A liberális kormány működése a legveszedelmesebb abszolutizmus — Az udvarhelymegyei magyar párt közgyűlése

SZEKELYUDVARHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az udvarhelymegyei magyar pártnak e hó 14-én tartott közgyűlésén Szakáts Péter elnök meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, köztük Sándor József, Várady Aurél és Bárdos Péter vendégeket és az üdvözlő táviratok felolvasása után megnyitotta a gyűlést. Varró Elek tiltakozott a beszámoló jelentést. Utána Ugron Zoltán tiltakozását fejezte ki az ugynevezett emigráns konkolyhite, valamint a magyarságnak a demokráta és arisztokraták szavak szerint való megkülönböztetése ellen. Bárdos Péter földműves a kisgazdák megszervezését óhajtja, Gyarmathy Dezső pedig az agrártörvénnyel alátámasztott hivatalos bolsevizmus ellen tiltakozik, mint amely tönkretette a középosztályt és a székelységet.

Sebesi János azt kívánja, győzzék meg a román intelligenciát arról, hogy

a magyarság még nem ellensége az országnak, csak azért, mert kulturális javait védi

Ugy látja, hogy ha még nem is virrad, már pirkad. Ezt román férfiak újságíkáiból és nyilatkozataiból állapítja meg. A jobb belátás és a magyarság iránt való figyelem már a liberális párt részéről is megnyilatkozott.

Várady Aurél azt hangsúlyozza, hogy a liberális kormány működése a legveszedelmesebb abszolutizmus, melynek megdöntésére össze kell fogni a román pártokkal is. Sándor József szeretetre, egyetértésre, összetartásra buzdítja a székelységet.

Ezután megejtették a tisztviselők választását. Elnök lett ismét Szakáts Péter, s a többi tisztviselő is többnyire a régi maradt. Az indítványok során Ugron Zoltán mezőgazdasági tanács létesítését ajánlja. Varró Elek pedig, hogy a leégett 103 zselakai székely gazdát 103 udvarhelymegyei község részesítse segélyben.

A községek vezető egyénei diszkrét figyelemztetés alapján nem jelentek meg a gyűlésen.

A folyamatban volt rekvirálásokat Udvarhelymegyében egyelőre beszüntették.

Még egy román kritika Anghelescu politikájáról

A sok új állami iskola lesüllyesztí a tanítás nivóját

BRASSO. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Sotiriu brassói állami liceumi tanár a középiskolai tanárok egyesületének elnökéhez intézett nyílt levelében erős és alapos kritikát gyakorol Anghelescu rendszertelen, tulbuzgó iskolaalapításairól. A tárgyilagos és okos cikk megállapítja, hogy nagy hiány van tanárokbán és főképp szakképzett tanárokbán. Ennek pedig két fontos oka van. Az egyik, hogy a tanárok nyomorúságos fizetést kapnak, melyért nem érdemes egyetemet végezni és diplomát szerezni, a másik, hogy a miniszter egy csomó kisebbségi iskola helyébe vagy azokkal szemben új meg új iskolákat létesített. Ezekbe az iskolákba sok tanár kell és a miniszter úgy segített, vagyis rontott a helyzeten, hogy elemi iskolai tanítókat, lelkészeket, sőt gyógyszerészeket, ügyvédek stb. egy nyári kurzus elvégzése alapján középiskolai tanároknak minősített.

Elképzelhető, milyen az iskolák színvonala ilyen nem szakemberek tanítása mellett. Aztán mi szükség van rá, mondja Sotiriu tanár nyílt levelében, hogy ha Brassóban van már állami reálliceum, hasonlilegű iskola legyen a közeli Hosszafaluban, Kovásznán, Köhalomban, Fogarason, Segesváron, Törösváron is?

Sokat beszélnek arról, hogy ebben megabban a középiskolában a direktor elemi iskolai tanító és egyetlen diplomás tanár sincs. Komoly iskolapolitika ez? Olyan állapot ez, mely a tanárság tekintélyét emeli? Ezt a teljesen elhibázott és veszedelmes iskolapolitikát meg kell szüntetni.

Stojan Danev dr. volt bolgár miniszterelnök a balkáni helyzetről

BECS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Berlinből hazautazóban mostan néhány napig Bécsben tartózkodott Stojan Danev dr., Bulgária volt miniszterelnöke és egyik legbízhatóbb államférfia. Ittartózkodása alatt alkalmunk volt Danev dr.-ral beszélgetést folytatni a fenngetett balkáni helyzetről. Ennek során Danev dr. a következőket mondotta: — Feltétlenül szükségesnek tartom a legszorosabb együttműködést Jugoszlávia és Bulgária között. A világháború a Balkánon kezdődött, Jugoszlávia és Bulgária megegyezése és barátsága kétségtelenül az európai béke egyik legbiztosabb biztosítéka lenne. És miért nem érthetnék meg egymást a bulgárok és jugoszlávok, ha Olaszország és Jugoszlávia is megtudtak egyezni egymással. A megegyezés formulája mellékes, mindenekelőtt

a két ország népének mentalitásába kell belelevenni a végleges kibékülés szükségességét.

Ekkor a zavaró macedóniai kérdés is el fog tűnni. A jelenlegi jugoszláv kormányt alkalmasnak tartom ilyen akcióra, azonban igen fontos lenne, ha Pasic radikális pártja is támogatná ezt. A mi számunkra mindegy, hogy Belgrádban ki van hatalmon, a fő, hogy az egész ország rokonszenvesen viselkedjék a Bulgáriával való barátsággal szemben. Mivel a jugoszláv államszövetség tagjai közül csakis Szerbia viseltetik ellenségesen Bulgáriával szemben, a jövőre nézve nagyon fontos lenne a szerb radikális párt támogatása is.

Miután Danev exminiszterelnök ismét ki fejezést adott azon reményének, hogy a megegyezés Jugoszlávia és Bulgária között lehetséges lesz, a beszélgetés véget ért.

Franciaország holnap közli a szovjet kormány elismerését

Demonzie szenátor lesz a moszkvai követ
Azonnal megkezdik a gazdasági tárgyalásokat

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Herriot kormánya egy nagy lépéssel haladt előre programjának megvalósításában. Az Information értesülése szerint Herriot kormánya holnap közli táviratilag a szovjet-kormánnyal elismerését. Az elismerés de jure történik meg, s az azonnal, az értesítés elküldése után életbelép.

Az elismertetés következményeképpen gazdasági tárgyalásokat a két ország azonnal megkezd. A szovjet párisi követe Rakovszky míg Franciaország moszkvai követe Demonzie szenátor lesz.

Sikkasztott, lopott, gyilkolt és azzal védekezik, hogy a családért tette

Frohreich Ernő drámai vallomása — „Megbocsátok neked, mert a család mártírja vagy!”

(A Brassói Lapok munkatársától.) A csornai tragédia ügyében döntőfordulat állott be, amennyiben mára kiderült, hogy Egyedy Artur istállótulajdonos tényleg gyilkosság áldozata lett, s veje Frohreich Ernő már beismerte, hogy

ő a tettese a hajmeresztő lelketlenséggel végrehajtott gyilkosságnak

A budapesti főkapitányság a nyomozási eljárás során legutóbb elővette Frohreich Ernő nemrég történt sikkasztási ügyét. Ez alkalommal Frohreichot őrizetbe vették a főkapitányságon, mert Bárczy földbirtokosnak nem tudott elszámolni 800 millió koronával. Frohreich szabadonbocsátása után egy nappal letétbe helyezett részvényeket Bárczy javára. Később megjelent a rendőrségen Egyedy Arthur ügyvédje és előadta, hogy

Frohreich egy idő óta részvényeket lop az apósától

Később azonban Bárczy és Egyedy megbízottai elsímitották az ügyet és megállapodtak abban, hogy Frohreichnak október 20-án vissza kell fizetnie Bárczynak az elsikkasztott 800 millió koronát. Frohreichnak tehát október 20. előtt minden áron pénz kellett szereznie, így hát azonnal valószínűnek tűnt fel, hogy ez az adóssága készítette bűnre a fiatalembert.

„Üsd agyon az öregét!”

Frohreich titkára különben is azt vallotta a rendőrségen, hogy

Frohreich állandóan ideges, zavart kedélyű volt.

Egy ízben a titkár azt kérdezte tőle, hogy miből fogja kifizetni az adósságát, mire Frohreich indulatosan az asztalra csapott és így szólt:

— Üsd agyon az öregét, akkor lesz pénzünk és elintézhetem a Bárczy ügyet is.

Kun László soproni királyi ügyész különben már tegnap kijelentette, hogy bár tárgyi bizonyítékok nincsenek, mégis indítványozni fogja Frohreich Ernő előzetes letartóztatását. A dr. Geley csornai orvos által őrzött véres újságpapíros ügyét az ügyész nem látta tisztázottnak, főleg azt nem értette, hogy

miért tartotta magánál az orvos hét napig a súlyos bűnjelet.

Később, midőn Kun László ügyész és Posselt csendőrszázados ismételtén kihallgatta a gyanúsítottat,

Frohreich beismerte, hogy ő gyilkolta meg Egyedy Arthurt

A zsugori após zsarnokságai

Büntette okául azt hozta fel, hogy meg akarta szabadítani az egész családot zsugori apósának zsarnokságától. Azután részletesen elmondta vallomásában, hogy már régóta készült tetteinek végrehajtására és már előbb meg is cselekedte volna, de nem volt hozzá megfelelő alkalm. Végül előadta a gyilkosság körülményeit. Este, midőn már mindenki aludni tért a csornai kastélyban, belopódzott Egyedy szobájába, aki az ágyban feküdt.

Hosszabb dulakodás után megfojtotta apósát. A holttestet kivonszolta a mosdóhoz, törülközőt kötött a nyakára

és felakasztotta a hullát a mosdó törülközőtartójára.

Véres papírdarab az ágy mellett

Ezzel egyidejűleg Geley, az Egyedy-család orvosa a következőképp nyilatkozott a Magyarország munkatársai előtt:

— A haláleset felfedezése után nyomban rájöttem, hogy egy titokzatos úgyról van szó, s ezért feljelentéssel kötelességemnek tartottam megindítani a renes lavinát. Az ágynál talált véres újságpapírszeletet magamhoz vettem és elvittem bűnjelként, de a feljelentéssel azért késlekedtem, mert nem akartam a gyászolókat és a gyászszertartást zavarni a temetéskor. Különben én rendelttem el, hogy a koporsót ne forraszták le, mert

biztos voltam benne, hogy a holttest a bocioláshatra kerül

Hogy tört meg a gyilkos?

A nagyjelentőségű beismerő vallomást megelőzőleg Frohreich két teljes órán keresztül nyugodtan beszélt Posselt csendőrszázadosnak a családtagok egymáshoz való viszonyáról. E vallomás után Posselt váratlanul hozzáugrott, elkapta a torkát és rákiáltott:

— Hát nem így fosztotta meg az apósát, mondjal

A vallomás

Frohreichon ekkor döbbenetes hatás látszott, hangtalanul összeroskadt, majd midőn magához tért, sápadtan, verejtékezve elmondotta, hogy majdnem térdénállva kérte apósát, hogy adjon pénzt családjának, mert nélkülöznek. Apósa azonban szitkozódott és rongynak nevezte a családját. Az ügyész később behívta a szobába Frohreich gyászruhás feleségét, aki könnytelenül, halálsápadtan hallgatta végig, hogy a férje gyilkos, majd ezt mondotta férjének:

— En megbocsátok neked Ernő, mert tudom, hogy a család mártírja vagy!

Hogyan történt a gyilkosság?

Frohreich Ernő elmondotta, hogy éjfélkor bement Egyedyhez és könyörgött neki, hogy változtasson magatartásán, mert halálra kinozza egész családját Egyedy erre így válaszolt:

— Gyűlöllek mióta megismertelek, te uszítod családtagjaimat ellenem, elidegenítettél tőlem leányaimat, megátkozlak és felszólítlak, azonnal menj ki, mert hozzád vagyok valamit!

Frohreich erre tovább könyörgött és megmondta Egyedynak, hogy valamennyi leánya súlyos gondokkal küzd. Egyedy erre kiugrott az ágyból s ami ezután történt, Frohreich már nem emlékszik, csak

azt tudja, hogy megfojtotta

Ezután rögtön öngyilkosságot akart elkövetni, de nem volt hozzá elég lelkiereje, majd elrendezte az önakasztást. Vallomásában hangsúlyozta, hogy a gyilkosságot nem anyagi haszonért követte el, hanem azért, hogy segítsen családján. Kijelentette, hogy bűntársai nem voltak.

„Aljas embernek tart százados ur?”

Vallomása után a nyomozást vezető csendőrszázados megengedte Frohreichnak, hogy feleségével együtt vacsorázzon. Frohreich vacsora alatti könyörgött feleségének, hogy ne hagyja el, ne vessen meg és várja meg kiszabadulását a börtönből. Kérte, hogy ne tekintse elvetemült gyilkosnak, hiszen nem nyereségvágyból gyilkolt, hanem családjáért. Frohreich vallomása után teljesen megnyugodott, majd ezzel a kérdéssel fordult a csendőrszázadoshoz:

— Mondja százados ur, alyas embernek tart engem, elfogadja kézfogásra kezemet?

A kérdés meglepte a csendőrszázadost, kezét fogott Frohreichal, mondán a nyomozás érdekében tett vallomása miatt megérdemli, hogy megszájam.

Később megérkezett Frohreich védője, Sándor László is, akit a szerencsétlen ember ezzel fogadott:

— Bocsásson meg ügyvéd ur, hogy félrevezettem, de a családom érdekében tettem.

Banditátamadá egy vonat ellen

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Szombatról vasárnapra virradó éjjel a mexikói Joachim állomás közelében egy 300 főből álló banda megtámadta a gyorsvonatot. A banditák előbb főszedték a sineket, majd mikor a vonat megállott, kéoldalt ellepték a tötést. Heves harc indult meg a vonatkísérő személyzet és a banditák között, amelyben több mint 60 utas, közöttük 12 nő, elesett; a katonákat, a vonatvezetőt, akalauszokat kivétel nélkül mind megölték. Az utasok egy része a közelfekvő úrdőbe akart menekülni, azonban üldözőik mindnyájukat agyonlőtték. A postakocsi és az elesett utasok kifosztása után, a rablók elmenekültek. A mexikói kormánycsapatok a banditák üldözésére indultak.

Ahol a párisi divat születik...

Divatbemutató Páris egyik előkelő szalonjában — A divat „filozófiája” — Az új divat anyagai, vonala, vezérgondolata — A mannequin-ek — Az új divat kreációi — A divatkirályok

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Avenue Montaigne egyik fényes palotája előtt harminc auto áll, s egy libériás inas, mellén érdemjelsorozattal fehér glazékeztetűben kéri a névreszóló meghívókat. A kapun belül újabb inasok, míg a nehéz szőnyegek fel nem jutunk a fogadó hallba. Itt már karcsu hölgyek veszik át a vezetést s tessékelnék be a »nézőtérre«. Madeleine Vionnet divatszalonjában vagyunk, s nemsokára megkezdődik a »legujabb divatkreációinak bemutatása.« Szőnyegek, fotójjok szürke plüssből, tükrök, s a falakon a divatművész aforizmái:

„a művészet egy értékes gondolat kifejezése, a virtuozitás csak zsonglőrösködés”

„Dernière mode: a jövő gondolat kifejezése — egy elegáns nő minden gondja, hogy az ismeretlent megmutassa.”

A fotójjokon nehéz tárcájú amerikai nők.

— Mme Vionnet-vel szeretnék beszélni.

— Biarritz-ban van. Tíz nap múlva ott lesz a »maison«-nak nagy bemutatója, azt észliti elő. Akar talán az igazgatónővel beszélni?

— Mme Vionnet-ről? — kérdi az igazgatónő. De hisz helyette kreációi beszélnek, amiket látni fog. Alig egy éve, hogy a rue-de-Rivoli-beli üzletünkben átköltözködtünk a fényes palotába. A »maison«-nak ma már külön szabásati és himző iskolája van, igen még... szülészeti klinikája is... Vionnet ne vét ma már Paquin-nel Worth-tal, Poiret-vel emlegetik együtt...

A divat úgy születik, mint a forradalom...

— Azt kérdezi, hogy alakul ki a divat? Van valaki, aki a kérdésre felelni tudna? Biztos, hogy nem a divatszalonok szeszélye től függ. Benn van már a levegőben, mint egy készülő forradalom. Előbb csak a jelszavak ismeretesei, melyek kirobantják. Igazi divatművész éppen az, aki a zseni előrejelzésével már formátólva pillantja meg az új anyagokat, az új vonalat, az új színeket, s aki a tömegizléssel nem törődve tör utat az új szellemnek, akkor, amikor mások még csak a bizonytalanban tapogatóznak...

Kasha, dzsersa, velurok...

— Vegyük csak az új divatot. A jelszó már a nyaron elhangzott: »Kasha«. S Rodier egymásután hozta ki a szebbnél-szebb simulekony kasmirszöveteket: a természetesszínű, kashavellát, kashangorát, az ötletes ziblikashán sorozatait, a babos, kockás, csikos, erezett kashákat, a kashadrappokat, kasha-duveline-okat... aztán elhangzott egy másik felkapott jelszó: gyapjú jersey, vagy dzsersa: dzsersa-mousse, dzsersacote, dzsersa-spé, dzsersasirisa... s a sima, mintázott és kockás velurok halványzürke, barna, drapp, pasztelzöld és terakottaszíneikben...

As új divat vezérgondolata...

— Aztán elhangzott egy újabb jelszó, az új divat vezérgondolata: egyszerűség, egyenes és könnyű vonalak. A férfiak elnöiesedtek, szűk csipőket és szoknyabó nadrágokat viselnek, így hát a nőknek — hogy az egyensúly helyreálljon — férfiruhát, férfikalapot, férfias gesztusokat és »Ninon« frizurát kellett felöltöniök. Csak a karcsu »fius« asszonytípus divatos. Az új kreációk is csak a finom, puha, fiatalos vonalakat engedik meg, s szabádon éreztetik a formákat. A csipők tehermentesek, s harangalaku fodrok csak térdmagasságban ugranak ki. A modern divat két-ségkívül visszaút a directoire korára... Nos, ez az »alaptéma«, amit aztán százféle variációban hoz ki a divatművészek ötletessége. Am a divat tipikus formái napról-napra pregnánsabbak lesznek. Egy hónappal ezelőtt még némi bizonytalanlás volt az ujjak és a szoknya hosszában, nos a szoknya ma már röviddel térden alul megállapodott, egyenes-vágású és simulekony, az ujjak pedig hosszúak, s a kéz felé kiszélesedők.

Megkezdődik a divatbemutató

A terem közben megtelt elegánsnál-elegánsabb hölgyekkel s e pillanatban az elragadtatás moraja figyelmeztet rá, hogy a divatbemutató megkezdődött. Egy, bemélyített

ajtón át a terem színpadára lép az első mannequin. A nehéz coboly-capeból és Robespierre gallérból csak az orra látszik ki. Ki bírná leírni azt a graciózus mozdulatot, amellyel most válláról leontja a köpenyt. Rózsaszín plüss estélyiruha van rajt — a középkori madonna-szobrokra emlékeztető. A plüss a csipőig érzéken tapintja végig a formákat — alatta ha nem csálódok — semmi. A csipőről barna tüll fodrok hullanak alá a földig. — S a mannequin megindul... Leereszkedik az emelvényről utánozhatatlanul rugalmas párisi lépéseivel. Nyomában már egy másik halványzöld velour-chiffon estélyi ruhában... Most egy pompás hermelin-cape... »Ára?« — Kétszáz ezer frank! A szem nem tudja már hová nézzen... A mannequinek, mint Giotto földreszállt angyalai lejtének el ezekben a raffináltan egyszerű, mindent inkább mutató, mint eltakaró toiletekben.

A hölgyek az elragadtatás »ah«-jaival figyelmeztetik szomszédnőiket: »Nézd ezt a csodás crépe Georgette estélyi ruhát... fenn világos lila, alább mind mélyebb színű. pompás rajt az ezüst himzés...« Mit szól ehhez az arany Camé-ruhához? Elöl arany levélhimzés, fölfelé keskenyedve a nyakról szalad, láttul mint szabad szallag hull le a földre... Az új divat furcsa szeszélye ez... Paquin-nél láttam, a vállakról hullanak alá e szallagok, a hátan egyszer megcsomózza... »Hisz ez a mi régi «suivez-moi»-ak: kö vess engem.« — A színpadi ajtón át egy mannequin meztelen testét látom, anin a »rendező« egy pompás bársonyruhát igazítja rá. Hátul nagy négyszögletes sleppel, melyre aránylevelek vannak hímelve, a bejárón meg is jelenik, s csodálatosabbnál-csodálatosabb estélyi toiletek: egy vörös crépe Georgette, alól vérvörös sprucetoll díszel... Egy másik himzett aranyfaccánnal, melynek elől faroktollai hátra a sleppre szaladnak... S mindezen pompás kreációknak nevük van: »Táncolni fogok...« »Szavazni megyek...« »Merengő...« »Magunk között...« »Első elcsábítás...« »Az én titkom...« »Mon béguin...« — kedvesem.

Jaj, akinek sok, vagy semmi formája sincs

Az igazgatónő közben tovább »filozofál«:

— Észrevette már, hogy a kis lányok, mint a nagymamák ép úgy akarnak öltözködni. »comme faut le monde?« A kis lányoknak persze az új divat lehető legegyszerűbb formáit kreáljuk, a nagymamáknak pedig... a lehető legsötétebb színekben.

— És mit csinálnak azokkal, akiknek a sors nem adta meg a finom, puha, fiatalos vonalakat? — Kérdezem diszkreten egy amerikai nőre mutatva, akinek formája bar »egyszerű«, de egyszerűen szélesebb, mint amilyen magas.

— Az új divat kérérlhetetlen azok iránt, akik nem graciózok. A ruhák, mint látja, a test összes formáit mutatják. Jaj akinek sok, vagy semmi sincs belőle. A szoknyák három-negyedesei. Jaj, akinek X, vagy O lába van.

Kosztümök, köpenyek, estélyi ruhák

— Oh, a kosztüm nagyon felkapott. Majd mind sima s a férfidivathoz hajló. A jaquette, szmokking, redingote, vagy kétsoros fiukabát formájú, öv nélküli, elől kis selymekendővel. Gyakori mostanában, hogy egy kosztümhöz két jaquettet csináltatnak. A szoknya rövid, lapos, egyenes, s rendszeren »orozot«, vagy galalith gombokkal díszített. A mi modelljeink, min láthatja, lehető egyszerűek, de van szalon, ahol hét-nyolcszáz gombot is felraknak egy szoknyára. Anyaga kasha, drapella, vagy reps. A sportkosztümök is teljesen a testhez simulnak. Grésilaine, vagy silvelaine tricból készülnek, ami selyem és gyapjú szálakból van szöve. A prém divatos. A kosztümök ujjai csak könyöktől kezd bővebb lenni, s itt rendszeren szörméből van.

A köpenyek egyenesek. Vastag, nehéz keiméből valók, s a testet erősen beburkolják. Csipőben szorosak, alul egyenesen, vagy hasítva végződnek, alatta fodorral. Divatosak a szörme-Cape-k is. A szörmegallérok, melyekben teljesen elvesz a fej az idei szezon szenzációi. Divatos a Robespierre gallér, a mely magasan a fej fölé emelkedik. Ezek a gallérok külön is rákapcsolhatók különböző ruhákra. Ujdonság a mozaik szörme, mely különböző nuanszu prémből van összerak-

va. A cowboy selymekendőt ez fogja kiszorítani.

Általában a szürke prémei divatosak: a vakond, vidra, chinchilla, leopárd. Párisban rég nem hordtak ennyi ezüst és kékrókat, valóságos róka-hauszeről beszélnek a szörmekereskedők. Estiköpenyek n a hermelin és fehértóka divatosak, olcsóbb kiadásban a patkány és nyul.

— Estélyi ruhák? Mind könnyű anyagból: selyem mousseline, velour mousseline, crépe Georgette, vagy crépe satin-ból. Divatosak a csipke, gyöngy, ezüst, arany, s főképp a struccetoll díszek.

— Kalapok? — Roppant kicsinyek, többnyire nemezből, magasak és cylinderformájúak, vagy négyszögletesek. Alig van rajtuk dísz, s ha igen, úgy másni, vagy kokárda a kalap anyagából.

— Cipők? — Erősen kivágyottak. Nap-pali viseletre felkapottak a kigyó és krokodilbőrűből valók, míg estélyi ruhákhoz ezüst, arany, selyembrokat cipőket hordanak.

— Árak? — Háromtól kétszáz ezerig. De a régi cégek árai még magasabbak: Paquin-nél tízenöt ezer franknál kezdődnek a ruhák. Kisebb szalonok árai 500—1000 frank.

— Mennyit kapnak a varrónők? — A »petite main«-ek heti 80—100 frankot, a »première main«-ek heti 100—140 frankot.

A divat királyai

Páris híres divatszalonjai, mind a legelőkelőbb uccákra nyílnak. Legtöbbjük a Rue de la Paix-u az Avenue de l'Opera-n, a Champ Elysées-n van. A »conturier« szalonok régi híres uccája a Faubourg St. Honoré, amelyen az Elysée palota is fekszik. Itt nem kevesebb mint nyolcvan nagy divatszalon van. A konkurencia nagy, de a kereslet még nagyobb. Az ujonnan létesült szalonoknak is — mint a Vionnet-é is jól megy, föl-téve, ha a művészek tehetsége van. A Madeleine templom mellett egy előkelő orosz arisztokrata özvegye, Mme Scallon nyitott szalont. Alig másfél éve jött Londonból, egy varrónővel kezdte s ma már huszonötöt foglalkoztat. Mannequin-jei közt van egy orosz hercegnő és grófnő, s közönsége jórészt a párisi orosz arisztokrácia tagjaiból áll.

Leghíresebb patinás nevű divatszalonok a két Paquin, Lauvin, Doucet, Redfern, Lucile, Jenny, Vionnet, Poiret, s Worth a szabókirály. Divatbemutatóik ma már színházi előadások vonzóerejével bírnak, s a bemutató másnapján már kritikát is kapnak, mint azok. Voltam Poiret-nál, Worth-nál, Paquin-nél. A konkurencia mind fényesebbé varázsolja ezeket a szalonokat, melyek a párisi izlés és fényűzés középpontjai, s amelyekből évről-évre karcsu mannequinek testén meg születik a világhódító útjára indul a párisi divat.

I. oszt.

Férfiöltöny L 1960

Esőköppeny „ 800

Zephiring „ 340

NEUMANN M.

ruhatelepe

BRASSÓ.

II. oszt.

Uri szabóság

III. oszt.

Külföldi gyapjú-szövetek engros és detail

IV. oszt.

Uridivat. Habig kalapok. Zephiring, nyakkendő

**Szivattyuk
és
alkatrészek**

Garwenswerke, Wien,
gyártmányában

KAMARYT & MEDER cégnél
BRASOV - TIMISOARA.

KAVIAR A LEGJOBB HELILAP

HIREK

Péntek október 17.

Katolikus naptár: Hedvig. — Protestáns naptár: Hedvig. — Görög naptár: Oziás és András. — Izraelita naptár: 5685. Thisri 19.

A nap kel 6 óra 33 perckor, nyugszik 17 óra 28 perckor. Legköze ebbi holdváltozás: utolsó negyed október 21-én 0 óra 54 perckor.

Időjárás: Csapadékos idő várható hősüléssel.

Nem szeretik a magyarokat a csehszlovák újságírók

Beszélgetés a cseh hírlapírókkal — Cseh intelligenciát kellett hozni a Felvidékre

(A Brassói Lapok tudósítójától.) A csehszlovák újságírók romániai tanulmányutjukon ma délelőtt Nagyszebenből Brassóba érkeztek. Csehszlovák kartársaink brassói látogatását a helybeli hatóságok előzékenysége rendkívül kedves aktussá varázsolta és a csehországi lapírók alkalmasint néhány jól eltöltött óra és néhány szép látványosság emlékével távozott városunkból.

A társaság tagjai Hock Károly, a Narodni Listy főszerkesztője, Prága, Huskova-Flajshamova Jindra asszony, a pozsonyi egyetem román tanárnője, Svihovszky V., a Prager Presse munkatársa, Klimova Józsa, Klima Károly, a Lidové Noviny szerkesztője, Prága, Milea István, a prágai külügyminisztérium sajtótudósítója, Zamyhel a Nasinec szerkesztője, Olmütz, Novy Károly a Narodni Osvobozeni szerkesztője, Prága, Jirout József, a Nova Doba szerkesztője, Prága, Husek Károly, a Slovenski Dennik szerkesztője, Pozsony, akiket Romanescu külügyminiszteri sajtófőnök és az Idegenforgalmi Hivatal megbízottja kalauzolja végig az országban.

Az érdekes vendégek fogadtatására a vasúti pályaudvaron a polgári és katonai hatóságok vezetői és a helybeli sajtó reprezentánsai jelentek meg. Az érkezőket dr. Ciurea Joachim prefektus köszöntötte a kormány, a megye és a város nevében. A vendégek ezután autóval a városba mentek, ahol a város nevezetességei közül megtekintették a Fekete templomot, a lópiaci görög nemzeti templomot, továbbá a Szent Miklós templomot. A társaság tagjai nagyérdeklődéssel nézték meg a három régi templom belsejét és hiánytalan műértésről tanuskodó megjegyzéseket tettek Lurtz Frigyes tanácsnok történelmi ismertetéseire.

A cseh újságírók jó testszabású közepmagas termetű emberek, magas ember alig van közöttük. külsőre inkább hivatalnokoknál szának, mint a redakciók tollforgatóinak. A társaság minden tagja pápaszemet visel, a két hölgy, Huskova Jindra asszony, pozsonyi tanárnő és Hlimáné egyszerűen, utiasan vannak öltözve, őket is nagyon érdekli minden, a pozsonyi román tanárnő szemmel láthatólag örül, hogy román atmoszférában van és fesztelenül beszélget a megyei prefektussal és Dumitrescu rendőrprefektussal. Kifogástalanul beszélnek mindannyian a németet, úgyhogy könnyen értekezhetünk velük. A templomok megszenilése után épen a Lópiacra érte a társaságot egy temetés: Hanga Jánost, a román gimnáziumi internátus igazgatóját kísérik utolsó útjára a hozzátartozók és az összes iskolák kirendelt növendékei. A társaság megilletődéssel nézte végig a gyászmenetet, majd autón a Királyhegyre mentek, ahonnan felmáztak a Wartera, ahol élvezettel gyönyörködtek a koraiszi napfényben alant fekvő, pazar környékű városban.

A kirándulás közben a Brassói Lapok munkatársa hosszasan elbeszélgetett a társaság tagjaival. Hock Károly, Csehország egyik legelőkelőbb napilapjának, a Narodni Listynak főszerkesztője finom megfigyelésekben bővelkedő, nagyérdeklődő helyzetképet adott a mostani Csehországról. Elmondotta, hogy minden, ami ma Csehszlovákiában pénzügyi téren történik, az Rámsinnak, a meggyilkolt pénzügyminiszternek szellemében megy s kollégáink szerint kizárólag ennek az embernek, aki Stinnes után a kor legnagyobb pénzügyi szelleme volt, köszönhető, hogy helyreállt a csehszlovák államháztartás egyensúlya és a cseh korona ma a zürichi piac egyik legstabilabb pénze. A megelégtelési viszonyok körülbelül olyanok, mint Romániában, de

ott az intellektuális osztály anyagi dotálása hasonlíthatatlanul jobb

A csehországi újságíró fizetése például a

Lemondott a jugoszláv kormány

Véres verekedés radikális és Radics-párti képviselők között három halottal Jugoszlávia készül a diktatúrára

BELGRÁD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Jugoszláviában súlyos kihatású események történtek. A Radics-párt tegnap délután gyűlést tartott, amelyen a szónokok szótartották a radikális párt kormányzati bűneit. A terembe, ahol a gyűlés folyt, adott pillanatban néhány radikális képviselő hatolt be, ahol a két párt emberei között formális harc fejlődött ki. Az irtózat és leírhatatlan káoszban, amelyet a verekedés okozott, sorban revolverlövés dördült el. A harc befejezése után három halott és számos súlyos sebesült maradt a terem padlóján. Az események súlyos következményekkel jártak s a jugoszláv kormány még a tegnap este benyújtotta lemondását.

A helyzet teljesen bizonytalan. Komoly politikai körökben azonban biztosra veszik, hogy a jelenlegi kormányt, amennyiben lemondását vissza nem vonja, csakis diktatúra válthatja fel.

kollektív szerződés értelmében 2300—2500 koronánál kezdődik, s a megélhetés nem igényel havonta ekkora összeget. Napi huszonöt cseh koronáért jól lehet étkezni, napi negyven koronából még az idegen is kijön Pragában.

Meglepett, hogy a társaság tagjai között szlovák származású újságírók milyen tulzolt magyarfalók. Husek Károly, pozsonyi lapszerkesztő ama nézetének adott kifejezést előtűnk, hogy az itt látottak szerint Romániában kifogastalan sorsa van a kisebbségeknek és mindenképpen meg lehet elégedve a helyzetével. Majd elmondotta, hogy Csehszlovákia is szépen teljesíti kötelességeit a nemzeti kisebbségeivel szemben.

A felekezeti iskolák mind megvannak régi formájukban, mindössze most merült fel az a gondolat, hogy a 13 felvidéki egykori kir. kat. gimnáziumot államosítják, ezek az intézetek azonban továbbra is a régi tanárok vezetése alatt maradnak. Kartársunk azt is kijelentette, hogy a szlovákok és a csehek között tántogó differenciákról kolportált szakadatlan sajtóhíresztelések a legnagyobb mértékben tulzoltak s a szlovákok ma már az ország leglojálisabb polgárai.

— A baj az volt, — mondotta Husek Károly, — hogy a Felvidéknek magyar és nem szlovák volt az intelligenciája és az új Csehország sem a magyarokra, sem a magyarokra nem támaszkodhatott. Tehát Csehországból kellett Szlovákiába importálni egy új intellektuális rétegződést és így nem is csodálható, hogy a szlovák lakosság és a kultúrában jóval fellette álló, bevándorolt cseh értelmiség között kezdetben nagy surlódási felület volt. Ma már egészen más a helyzet, ma Szlovákiának egy új intelligenciája van kifejlődésben és a csehszlovák nemzeti ideológia alapján áll.

A csehszlovák újságírók tiszteletére délen bankettet adtak a Transylvánia étteremben, amelynek végeztével kollégáink továbbutaztak Bukarestbe.

Görögországnak milliárdos vagyona van Besszarabián

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az athéni lapokban a legutóbbi időben jelentések láttak napvilágot, amelyek szerint a görög államnak részben készpénzben, részben ingatlanokban legalább kétmilliárd drachmnyi vagyona van (mintegy nyolc milliárd lej), amelyről a görög kormány a hábrú alatt és a hábrú utáni zavaros időben teljesen megfeledkezett.

Ez a vagyon külföldön élő gazdag görög adományaiból gyűlt össze s jórésztben a görög közoktatást illeti meg. A vagyonhoz tíz év óta hozzá se nyultak, a kamatai is fekszenek. A vagyont egy most lefolytatott vizsgálat kapcsán fedezték fel, azokból az iratokból, amelyeket a külügyminisztériumban és különféle bankok irattárában találtak.

A Görögországot megillető készpénz vagyon eléri a 962 millió drachmát. A vagyon többi részét, több mint egy milliárd értékben, Görögországban, különösen azonban a külföldön levő ingatlanok teszik. Az ingatlan vagyon tekintélyes része Besszarabiában fekszik. Mintegy százhatvanmillió egyiptomi li-

ra értékű vagyon az alexandriai bankban van elhelyezve.

Ezeket jelentik az athéni lapok. Ezzel szemben hivatalos forrás azt mondja, hogy ezek a jelentések tulzoltak, mert ez a vagyon nem két, hanem mindössze egymilliárdot tesz ki. Mindenesetre — írja a Dimineața — tudni szeretnők, mi történik most a Besszarabiában fekvő hatalmas görög vagyonnal? Ami elég jogosult kérdés, mert a román alkotmány szerint külföldieknek Romániában ingatlan vagyonnal birniok nem szabad. Vajjon elárverezteti a román kormány Görögország javára ezeket az ingatlanokat, amelyek jótékony emberek jószívuságából illeti meg a külföldi államot?

— Anatole France temetése. Párisból táviratozzák: Anatole Francet, köztársasági elnököt megillető dísszel temetik el. Koporsója mögött egy gyalogezred, egy lovasszázad, a kormány tagjai, a becsületrend lovagjai testületileg mennek. Herriot a kamara elé indítványt terjeszt, hogy a nagy író holttestét ideiglenesen temessék a Père Lachaise-i temetőbe, ahonnan később a Pantheonba szállítják át.

— Világítótorony Columbus Christophe emlékére. Amerika felfedezőjének emlékére most egy hatalmas világítótoronyt készítenek emelni Saint-Domingueben. A torony harminchárom méter magas lesz s ugyanakkor drótnélküli telefonállomás. Az emlékmű talapzata egy kupola, mely a földgömb északi felét ábrázolja, rajta az utvonallal, amelyen át Columbus felfedezte Amerikát.

— Új pipázási időtartamrekordot állítottak fel Dunherque-ben. Dunherqueben évenként mulatságos versenyt szoktak tartani: a pipázók időtartamversenyét. Idén negyvenen vettek részt benne. Arról volt szó, hogy kinek ég hosszabb ideig a pipája, anélkül, hogy újra meggyújtáná. Ez különben a jó pipásnak is mértéke. A verseny hivatalos zsűri és időmérők előtt folyt le. A »recordman« 1 óra, 26 perc 30 mp-ig tudta üzemben tartani a pipáját. A második díj nyertese 1 óra 23 percig bírta szusszal.

— A Genius legközelebbi teljes kettős száma a napokban készül el, az eddigieket felülmúló tartalommal.

— Könyvkötőtanfolyam. A brassói könyvtárgyesület könyvkötőtanfolyamot rendez f. évi október hó 20-ától kezdődőleg. A tanfolyam vezetője Ludvig Emma. Tandíj 300 lej. Jelentkezni lehet naponta október hó 18-ig bezárólag Puskás Kálmán szeretetház igazgató irodájában Kut-uca 11. Bővebb felvilágosítás ugyanott.

(*) Lánchavert asszonyok nem minden nap láthatók Brassóban, épen ezért senkise mulassza el ezt az alkalmat, hogy megnézzék a »Lánchavert asszony« című grandiózus filmet, mely csütörtökön, pénteken és szombaton kerül bemutásra az Apolló mozgóban. A minden jelenetében végtelenül megható hat felvonásos film főszerepeit Ossip Runic és Paolova játsszák utólréhetetlen művészettel és forró szenvedélyességgel. Ezenkívül egy két felvonásos Lux-vígjátékot mutatnak be. Vasárnap a »Maciste és a kinaiak« című film lesz műsoron.

Zongorázik?

Megjelent az új Moravetz Album!

Pompás tartalom, előkelő kiállítás, a legjobb legolcsóbb ismét az összes között. Ez az év szenzációja! Mindenütt kapható.

294 II

— **Balthazar püspök újabb amerikai útja.** Debrecenből jelentik: Balthazar református püspök ma öt hónapi tartózkodásra Amerikába utazott. A debreceni református hívek ünnepélyes búcsúztatót rendeztek eltávozó főpásztoruknak.

— **Elfoglalt egy nőtörus utlevélszalót.** Nagykárolyi tudósítónk jelenti: Székely Károly tanácsnoki ember már ült fogházban utlevélszalásokért, azonban a fogház nem javította meg. Tegnap őrizetbe vette a rendőrség, mert számos embertől csalt ki pénzt azon a címen, hogy megszerzi utleveleiket, azonban senkinek az ügyében nem tett egy lépést sem. Legutóbb egy ember feljelentette, hogy tőle ilyen módon 250 dollárt csalt ki. Átkísérték a szatmári ügyész séghez.

— **Színházi szezon Nagybányán.** Nagybányai tudósítónk jelenti: Kovács Imre szatmári szinigazgató jól szervezett társulatával Nagybányára jön három heti időtartamra. Társulatához tartoznak: Fajk Rózsi énekes primadonna, Pálffy Blanka táncos primadonna, Csengery Stefi énekes szubrett, Örvössy Géza bonvivánt, Botján Kálmán baritonista, Deésy Jenő tánc-komikus stb.

— **Jéggyárat állítanak fel Nagykárolyban.** Nagykárolyi tudósítónk jelenti: A nagykárolyi hentesek, mészárosok és vendéglősök évek óta foglalkoznak egy jéggyár felállításának kérdésével. A kérdés most már a megvalósulás stádiumába jutott. A mészárosok és vendéglősök részvénytársasági alapon építik fel a jéggyárat.

— **Megszűnt a száj és körömfájás.** Nagybányai tudósítónk jelenti: A száj és körömfájás járványa miatt hosszabb idő óta beszüntetett zárlatot, a városi hatóság, miután a betegség megszűnt, feloldotta.

— **Szabásmintás divatlapok.** Legújabb divat (Schöne Wienerin) 9 sz. 25 lej, Perfect Mode 26 sz. 35 lej. Postai megrendeléseket azonnal elintézi a Brassói Lapok könyv osztálya.

— **Lopás a galaci központi fogházak raktáraiban.** Galacból jelentik: Szenzációs lopást fedeztek fel a galaci központi fogházak raktáraiban. A napokban ugyanis feljelentés érkezett az ügyészséghez, amelyben a fogházak igazgatóját és felügyelőjét azzal vádolják meg, hogy mintegy 10 vagon fát adtak el a fogház fakészletéből, ezenkívül a munkára kiengedett raboktól igen nagy összeget vettek el százalék címén. Az ügyészség azonnal megindította a vizsgálatot és az igazságügyminiszter táviratilag felfüggesztette a két hivatalnokot.

(*) **Tanítók, akik a Cheresesiu—Déri-féle Vezérkönyv szerint tanítanak, vezessék be a Cheresesiu—Déri—Tistu-féle Román nyelv könyv I. részét.** — Azok a tanító urak, akik már tavaly használták az I. kötetet, szíveskedjenek megrendelni a II. kötetet, amely epoly könnyű, világos és gyermekies tartalmú, mint az I-ső. Ára kötetenként 22 Lei. Kapható minden könyvkereskedésben. Főbizonyos Lepage Cluj. Tanítóknak bevezetésre ingyenpel, dányt küld. 6185

— **Modern Mozgó.** Csütörtökön és pénteken fut utoljára »A névtelen ember« című film. »A mai lányok« bemutatója szombaton lesz. A fővárosi mozgószínházak hónapokon keresztül vetítették ezt az érdekes és tartalmas filmet és nem jósolunk rosszul, ha azt mondjuk, hogy ennek a filmnek Brassóban is nagy sikere lesz.

(*) **Románul legkönnyebben megtanulhat, András nyelv tanár legközelebbi zsebszótárából tartalmaz 17.000 román szót.** Ára Lei 55. Kapható Benkő Mór kiadónál Sfântu-Gheorghe és minden könyvkereskedésben. 5824

— **Tanintézetek, tanárok, tanítók, tanulók** bármely tankönyvet nálam jutányos áron megrendelhetők. Kesze Albert könyvkereskedésben, Cluj-Kolozsvár. 5840

— **A Record szabásmintás divatlap legújabb (11 sz.) száma megérkezett a Brassói Lapok könyvosztályába.** Ára 25 lej. Postai megrendeléseket azonnal elintézzük.

Tökéletes szabásu raglánok NEUMANN-nál.

— **Elveszett.** Szombaton éjjel Cementgyár u 13 szám alól elveszett egy sárga vak ló M. V. jelzéssel. Becsületos megtaláló értesítse a tulajdonosát, Rákosi Mózes mészáros, hol illő jutalomban részesül.

A Brassói Lapok hirdetéseit naponként százezer ember olvassa.

Románia és Ausztria között Jugoszlávián keresztül megindul a telefonforgalom

BÉCS. (A Brassói Lapok bécsi tudósítójától.) Az osztrák kereskedelmi miniszterium köréből arról értesülünk, hogy nem sokára megnyílik a rendszeres telefonforgalom Ausztria és Románia között. A bukarest-belgrádi vonal építése ugyanis teljesen befejeződött és néhány héten belül megkezdik használatát. Belgrádon keresztül fogják majd lebonyolítani előbb a Bukarest és Bécs közötti, majd általában a román-osztrák telefonforgalmat.

Jogtalanul vetnek ki adót az új épületekre

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A központi pénzügyi bizottság legutóbb tartott ülésén többek között az új építmények pénzügyi megadózatásának kérdésével foglalkozott.

Köztudomás szerint ugyanis az új építmények az első években fel vannak mentve mindenféle adó alól. Ennek ellenére előfordultak oly esetek, amelyekben a pénzügyi igazgatóság megadózottat ily építményeket. Ez részben azért történt, mert a felek nem jelentek meg a bizottság előtt, hogy a szükséges felvilágosításokat megadják, részben pedig azért, mert nem tudták kellőképpen bizonyítani, hogy a megadózottat ingatlannal új építmény. E kérdéssel foglalkozván a központi pénzügyi bizottság, úgy döntött, hogy valamennyi új épület a törvény által megszabott adómentességet élvez. A pénzügy miniszter nem változtathatja ugyan meg az adóbizottságok határozatait de mivel a jogtalanul megadózottat tulajdonosoknak mégis elégtételt kell kapniok, a miniszternek kötelessége közbejárni az adókievítő bizottságoknál, hogy az új építmények ügyét vegyék újból tárgyalás alá.

Még a revízió jelentőségét is csökkenti az, hogy aki egyszer az adót befizette, az azt még akkor sem kaphatja vissza, ha a kivétel jogtalan volt, a következő évre azonban már annak sem kell adót fizetnie. Ebből is látszik, milyen igazságtalan, egyes esetekben valósággal zsaroló rendszer az, amely az adózásnál és a »birtokon kívül« enged felbezést.

Miért nem repülhetett Franciaország felett a Z. III?

Százezer köbméteres léghajókat építenek óceánjáró személyforgalomra

(A Brassói Lapok munkatársától.) Jelentettük, hogy az Unió részére épített Z. III. jelzésű kormányozható léghajó belépett az amerikai parti szikratávíró állomások körletébe, sőt azóta okvetlenül le is szállt már az Északamerikai Egyesült Államok területére.

A kormányozható léghajó 30 ezer kiló benzint, 2500 kiló olajat vitt magával, ami 130 óra egyfolytában való repülésre elég. Legénysége 28 emberből állt, s vele ment a háromtagú amerikai bizottság is, mely a léghajót ünnepélyesen átvesszi.

Előbb úgy volt, hogy Franciaország területét repüli át, de a francia kormány úgy volt hajlandó ezt megengedni, ha a francia hadügyminiszteriumnak egy megbízottja is a fedélzetén lehet, a francia területek átrepülése alatt. Ezt azonban a németek utasították vissza. A Zeppelin így Hannovernek, s holland területeken át Irlandiának tarott s ezen a vonalon vágott neki az óceánnak.

A friedrichshafeni nagy hangárt a Zeppelin elutazása után lebontják a szövetségi katonai bizottság ellenőrzése alatt, de a kis hangárok megmaradnak, s ezekben 30 ezer köbméternél kisebb Zeppelineket fognak gyártani turista és kísérleti utazásokra. Még október havában a Zeppelin társaságnak tizenhét mérnöke megy át Amerikába, hogy itt a Good Year Zeppelin Co. amerikai társulat technikai szolgálatát vezesse. Különben Spanyolországban is alakult egy Zeppelin társulat, mely 100 ezer köbméter nagyságú Zeppelineket akar gyártani Észak és Délamerika s Európa közti személyszállításra.

IRODALOM, MŰVÉSZET

* **Bartók Béla** a legnagyobb élő magyar zeneszerző mai koncertjére még néhány jegy kapható a Klignsor hangversenyirodában. Kezdele este 8 órakor a Honterus gimnázium aulájában.

* **Egyházi zeneművészet.** Járosy Dezső egyház-zene folyóirata negyedik évfolyamának első száma most jelent meg gazdag tartalommal. A bevezető helyen a szerkesztő A Palestrina Jubileumáról szól, míg a tárcs Beethoven levelei alapján a nagy zeneköltőnek az egyházi zenéhez való viszonyát ismereti. Az Orgona rovatban a rádió átvétel módjáról és eredményéről van szó. Bőséges irodalmi és hírvivat egészítik ki az e nemben egyedül álló folyóiratot. Megjelenik évente ötször, évi előfizetés 40 lej. Mutatványsszámmal készséggel küld a kiadóhivatal, Temesvár, I. Papnevelőintézet.

* **Az Erdélyi Irodalmi Szemle** szeptember-októberi 8. száma a szokott gazdag tartalommal jelent meg. A vastag füzet tanulmányai közül ki kell emelnünk dr. Borbély István »Újabb vélemények a román nép és a román nyelv eredetéről« című cikkét, amelyben az utóbbi két évtizedben megjelent s a román nép eredetét a nyelvi kutatások alapján kereső tudományos könyveket ismerteti. Meyer-Lübke, Densusianu, Puscariu, Weigand és Brüske legújabb kutatásainak eredményeit adja, amelyek igen nagy mértékben járulnak hozzá a román probléma megfejtéséhez. Dr. Gyárfás Elemér a »Lej árfolyama 1919—1924-ben« című értekezést és bő statisztikai adatokkal világít rá azokra a körülményekre, melyek az utóbbi évek katasztrófális lezuhanásait előidézték. »A XIX. század uralkodó eszméinek hatása az álladalmra« címen dr. Borbély István Eötvös Józsefnek ismét aktuálissá váló politikai megállapításait fejtegeti. Könyvismertetések közül kiválik dr. Császár Elemér cikke dr. Borbély István »A magyar irodalom története a legrégibb időkől 1825-ig« című könyvéről és dr. Albrecht Ferenc ismertetése Réz Mihály »A történelmi realizmus rendszere« című munkájáról. Más értékes cikkek, hírlatok, kisebb közlemények egészítik ki a 67 oldalas füzet tartalmát.

A mai lányok október 18—19—20-án a Modern Mozgóban.

SPORT

(x) **Új autós világrekord.** Párisból jelentik: Bignan francia automobilrekorder egy Párisban rendezett versenyen megdöntötte a huszonnégyórás verseny világrekordját, melyet eddig az angol Edge tartott 2554 és fél kilométerrel. Bignan ugyanis 20 óra 36 perc és 17 mp. alatt 2570 kilométernyi utat tett.

(x) **Jacobi-nap lesz november hó 9-én.** A footballsport martírjának, Jacobi Dudi özvegy édesanyjának felsegélyezésére az országos központ rendeletére november hó 9-én minden városban a két legjobb csapatnak kell mérkőznie egymással. Ezen mérkőzések teljes jövedelme (pálya, bíró és kerületi díj sem számítható fel) a kolozsvári kerülethez küldendő be, mely azt összegyűjtve, rendeltetési helyére juttatja. A nemzeti válogatott gyásza jeléül egy éven keresztül fekete karszalaggal fog játszani. A kolozsvári kerület pedig emléktáblát állít kiváló játékosának, az igazi sportember eszményét dicsőítve benne.

Szönyegeek,

függönyök, asztal és ágytakarók, divanytakarók, butorszővetek és kész matracok

TELLMANN és SPEIL-nél
BRASOV. BUZASOR 8 SZ.

KÖZGAZDASÁG

Mi történik a hadikölcsönkötvényekkel?

Csehszlovákiában a száz koronás kötvényért 75 csehkoronát fizetnek — Magyarországon is valorizálásra készülnek

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítója től.) Mióta Budapesten a tőzsde figyelme visszatért a befektetési értékek iránt, egyre több vásárló jelentkezik hadikölcsönökre. A spekuláció részéről ott áll a németországi példa. Németországban hónapokkal ezelőtt még makulaturának használták az ottani háborús kötvényeket, egyszerre azonban nyilvánvalóvá vált a kormány szándéka, hogy a kölcsönt-jegyzők hazafias támogatását méltányolni fogja és valorizálja az aranyérték bizonyos százalékáig a háborús címleteket. Ennek hatása alatt egyszerre 12 milliárd papírmárkáig emelkedett a 100 márka névértékű német hadikötvény.

Magyarországon folyton szaporodnak a jelek, amelyek amellett szólnak, hogy a spekulációnak ez a számítása, amely szerint a kormány mégis valorizálni fogja a háborús kölcsönöket, a realitás alapján nyugszik.

Nem csekély akadályt kell az utból elhárítani, mert hiszen a népszövetségi főbiztos ellenőri az ország kiadásait és természetesen annyiira védi a külföldi hitelezők érdekeit, hogy azokat elsősorban helyezi és csak azok kielégítése után hajlandó hozzájárulni a belföldi hitelezők kártalanításához. Olyan megoldásra gondolnak, hogy a hadikötvények valorizációjánál egyenkénti megkülönböztetés történjék. E tervet a legjobban ráutalt rétegekre terjedne ki, tehát a hadiözegek és hadiárvaik, valamint a jótékony-sági alapok számíthatnak esetleg a valorizációra.

Természetesen a beavatottak e kedvezményezést úgy fogják fel, hogy annak folytatása is lesz és amint az ország fizetőképessége emelkedik, annak arányában újabb ré-

tegekre kerül a sor a hadikölcsönök valorizációját illetően. Az áldozat az állam részéről nem lenne túlságosan nagy. Összesen négy milliárd hadikötvény van már csak forgalomban, holott két évvel ezelőtt a nosztrifikálásnál 8—9 milliárd névértékű hadikötvényt bélyegeztek felül. Ebből a négy milliárdból is mintegy 600—700 millió névértékű a Pénzügyi Központ tárcájában fekszik, amely tudvalevőleg nem rég összevásárolta a megszerezhető hadikötvényeket és mint most kiderült, igen jó üzletet csinált velük, mert azóta a hadikötvény árfolyama a névérték kilenc-tízszerezésére emelkedett.

Kedvezően befolyásolták a budapesti spekulációt a cseh valorizációs hírek is. A cseh kormány a száz korona névértékű 75 százalékos hadikötvényt értékelte. A 75 százalékos valorizáció azt jelenti, hogy azok, akik magyar hadikötvényt birtokában vannak, az az aranyértéknek kerekén 19 százaléka fogják megkapni. Pontosan számítva 172.500 magyar koronát érne a csehek értékelése szerint a hadikötvény. Budapesten még nem tartanak ott, hogy határozott számokról beszéljenek, amelyek alapján meg lehetne állapítani, hogy az aranyérték hány százaléka számíthatnak a magyar kormány részéről a hadikötvény tulajdonosok, de mindenesetre a cseh kormány elhatározása erősen növelte a háborús címletekbe vetett hitet.

A hadviselt államok közül mindegyik rendezte már a hadikölcsönök ügyét, vagy legalább is komolyan foglalkozik e rendezési tervvel. S ha Románia ebben a kérdésben is — mint sok egyébben, leghátul kollog, sokáig nem késhehet már a hadikölcsön kérdésének rendezésével.

Tizenkét perc alatt jegyezték le a német kölcsönt Amerikában

NEWYORK. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap kezdődött meg a német kölcsön amerikai részének jegyzése. A jegyzés váratlan sikerrel járt, amire nézve mi sem jellemzőbb, mint az, hogy a jegyzést a megnyitás után tizenkét perccel láthatóan erős tuljegyzés mellett lezárták.

A MAI PÉNZPIAC

Szerda, október 15.

Zürich. Devizák (zárjelben a tegnapi zárástól való eltérések). Nyitás: egy dollár 5.21 és fél, egy angol font 23.44 († 2), száz francia frank 27.35 (— 7 és fél), száz olasz lira 22.80 (— 2 és fél), száz cseh korona 15.47 és fél († 2 és fél), száz dinár 7.35 (—10), száz leva 3.80, száz lej 2.80, tízezer magyar korona 0.68 († egy fél), tízezer osztrák korona 0.7355 († 5), száz járadék márka 124 († egy fél).

A világpiacra lényegtelen árfolyamhullámzás.

A belföldi piacon tegnap délután 35.50 lejes svájci frank alapnak felelnek meg az árfolyamok. Érdeklődés az élénk kínálatban szemben nincs, üzletkötés minimális. Ma reggel ugyanezen alapon és hangulatban kezdődik és folyik egész délelőtt az üzlet. Dében egy svájci frank 35.50 lej, egy angol font 830, egy dollár 183, egy francia frank 9.80, egy olasz lira 8.15, egy cseh korona 5.50, egy lejért 383 osztrák, illetőleg 415 magyar korona.

— Nagy hiány a csehkoronában. Erdély több városának pénzügyi piacát a szatmári bank látja el csehkoronával. Az erdélyi állat-export ugyanis Szatmáron át bonyolódik le Csehszlovákia felé. Most már hetek óta pang az állatexport a lej emelkedése miatt s így a szatmári piac alig kap annyi cseh koronát, amennyi saját kereskedőinek kell. A nagy kereslet következménye, hogy a szatmári piacon ma a cseh koronának jóval nagyobb az ára, mint amennyit a zürichi jegyzés mutat.

— Mi az eljárás a vasúti lopás esetén? Az államvasutak igazgatósága számtalan felhívást kapott az államvasutaknak átadott szállítmányok tartalmának meglopása miatt. Az államvasutak szervei azt tapasztalták, hogy az állomásfőnökök jó része nem ismeri a szabályzatot s nem tudja, hogy miként járjon el a károsultak kárbejelentésének megcímzésével, mert nagy részük a bukaresti vezérigazgatósághoz fordul kártérítésért. Ennek következtében elrendelték, hogy ha a poggyászvevény tulajdonosa a hivatott állomástól kifogás nélkül átvette a csomagot, és ha a csomagon nem volt erőszakos külső sérülésnek nyoma, ellenben a reklamáció a csomag kinyitása alkalmával megállapított hiányok miatt történt, az állomásfőnök kötelessége megvizsgálni, hogy a lopás szállítás közben történhetett-e s minden intézkedést meg kell tenni, hogy a bűnösök kideríthessék. A megállapításokról jegyzőkönyv veendő fel, hogy ennek alapján az államvasutak felsőbb közegei döntsének arról, hogy kártérítés kötelezettsége fennforog-e vagy nem.

(—) Magyarországon rossz az idejű vörös lóhere és lucernamag termés. A világszerte ismert jó hírnevű magyar magvak iránt nagy az érdeklődés. Sajnos, a magyar lóhere és lucernamag idejű termése rendkívül gyengének ígérkezik, és jóval alatta marad a tavalyinak. A gazdák jelentései szerint a lóheremag 40 százalékkal, a lucerna meg mintegy ötven százalékkal kevesebb termést fog az idén hozni, mint tavaly. A helyzet úgy alakult, hogy Oroszország, illetve Ukrajna versenytől egyáltalán nem kell az idén tartani, és a piacon legfeljebb az olasz és francia termés bírhat befolyással a lóhere és lucernamag árának kialakulására. Pedig kedvezőtlen hírek érkeztek a francia és olasz terméstről is és ez az oka annak, hogy világszerte meglehetősen magas a magvak ára. Magyarországon az új termésű lóheremagért 18—28 ezer koronát, lucernamagért 16—24 ezer koronát remélnek a termelők. Tavalyi készletek minimálisak. Az erdélyi és bánáti lóhere és lucernamag terméstről még nem rendelkezünk pontos számbeli adatok felett.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.
Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

„KHASANA“

felséges illata

adja meg az elegáns öltözködés tökélyét. És csak KHASANA? — Igen! — mert a modern kíváncsoknak felel meg, nem feltokodó, de mégis tartós illat, melyet sem a hőmérséklet, sem a bőr behatása nem befolyásol és még az illatszerek ellenzőinél is elismerésre talált.

Khasana-Erzeugnisse sind in vielen Geschäften erhältlich. Wo nicht, wende man sich an die Generalvertretung u. Niederlage für Rumänien:

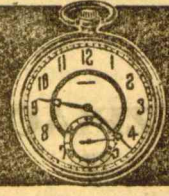
„GEA“-KRAYER A. G.
TIMIȘOARA,
I. STR. GHEORGHE LAZAR.

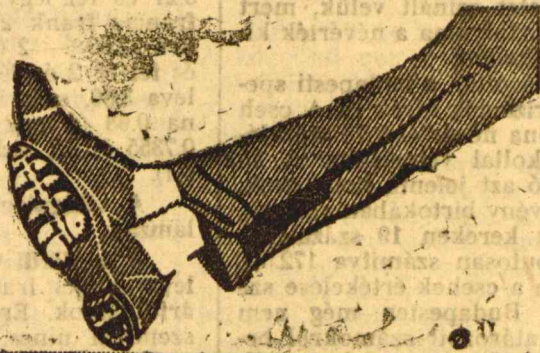
Dr. M. ALBERSHEIM
FABRIK FEINER PARFÜMERIEN
FRANKFURT AM MAIN
GEGRÜNDET 1892.

Khasana

TÁRGUL-MUREŞ **DEUTSCH és BRAUN** TÁRGUL-MUREŞ
Textilárú nagykereskedés
Szövőtonal állandóan raktáron.
„Rador” No. 2291 — 757 Telefon interurban 273.

 Longines
7 GRANDS PRIX **Legpontosabb óra**

PALMA-
KAUCSUKSAROK és TALP
ruganyossá és
zajtalanra teszi
járását, kíméli
lábát és cipőjét.
**Tartósabb
a bőrnél!**

TELEFON 540
Tüzifa bükk és tölgy
minden mennyiségben
házhoz szállítva kapható:
TELEFON KOHN és SALAMON-nál, Kórház-ucca 50.
540 és RADU VLAICU-nál, Kapitány-ucca 4. sz.

KÖZSÉGI ELŐJÁRÓSÁG APÁTA (JUD. BRASOV).
No. 1153—924.

HIRDETMÉNY.

Apáca község (Jud. Brasov) 1924. évi november hó 29-én, d. u. 5 órakor megtartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverés után bérbeadja a 438. házszám alatti községi kocsmát három esztendei időtartamra és pedig 1925. január 1-től, 1927. december 31-ig.

Kikiáltási ár: 25.000 Lei.
Bánatvénz: 10 %.

Az árverési feltételek a községi előjáróság irodájában naponta a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Apáca, 1924. október 9.

6193

Községi előjáróság.

APRÓ HIRDETESEK

Egy szó ára: 3 lei. - Vastagabb betűvel 6 lei. - Állást keresőknek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizalmasunknál is feladhat minden helységben, aki pontosan továbbítja azokat kiadói hivatalunkhoz. - Csak válaszbélyeggel felszerelt kérdezősködésekre válaszolunk.

Személyszállító autó-vállalat. - Jancsó. Telefon 5-30 Brassó, Fekete-ucca 44. 6488

Aphrodan biztosan gyógyít kőszényt és rehumát 6034

Üzletáthelyezés. Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget hogy üzletáthelyiséget Kapu-ucca 48 szám alá, szemben a Szent János-uccával, helyeztem át. Teljes tisztelettel Ilyés Károly. 6118

Szép családi ház kerttel Bolonyában eladó, Cim 6107. szám alatt a kiadóban.

Kisebb családi ház eladó. Azonnal beköltözhető Kő-u. 2. 6186

Önálló villanyszerező azonnali belépésre felvétetik. Jelentkezni lehet egész nap a Silvanianál, Brassó, Kórház-u. 64. 6188

Intelligens nő keresek masfel éves egészséges fiugyermek mellé, ki gyermek nevelésben és háztartásban is jártas. Ajánlatok fizetési igénnyel „Házias” jellegre a Cartea Românească könyvkereskedésbe, Dicsőszentmártonba küldendők. 6180

Hosszúfaluban 38 házszám alatt levő ház és a hermányi határon fel hold szántóföld, 1924 év október hó 19 én délután 2 órakor nyilvános magánárverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni. Az árverés Csernatfaluban Dr. Kiss Kálmán ügyvédi irodájában lesz, ahol a feltételek is megtudhatók. 6162

Kisebb szállodához óvadék képes, románul, magyarul, németül beszélő szobaasszony keresetlik. Közelebbit Vasut-u. 28. sz. 6161

Varrógépek, kerékpárok legolcsóbb beszerzési forrása Moldovánál Segesvár, Str. Regele Ferdinand 41. 6112

Különbejárati butorított szoba kiadó. Cim a kiadóba.

Új szállítmány érkezett női tilcs kalapokban. Minden színben kapható 325 leitől kezdve. Áltomálás olcsón. Köllő Margit, Cerna-u. 2. 6188

Egy könyvkötősegéd azonnali belépésre kerestetik. Frații Deutsch, Reșța. 6188

Fűszer és csemege kereskedő 20 évi gyakorlati angro és detail szakmában, üzletvezető, vagy raktárnoki állást keres nagyobb cégnél. Klemen Kálmán, Oradea-mare, Hevesi telep. 6181

Önállóan dolgozó maszáros és hentes segéd állást keres. Cim Ambrus István Lazareni, Gyergyószárhegy. 6190

Eladó egy 12 HP. benzínmotoros cseplőgarnitúra 1000 mm.-es Hoffer cseplővel, egy 760-as Kálai cseplő, 10 HP. benzínmotorral. Egy 1000 mm. vasramás cseplő külön. - Valamennyi teljesen üzemképes állapotban, minden felszereléssel. - Vas és Fémárúpar Turda, Str. Ștefan Cel mare 1.2. 6191

Teljes ellátásra iskolás gyerekeket vagy fiatal embert felveszek. - Gacsmaior 21. 6194

Egy jó hazbói való tanulóknak felvétetik. Brassói Kereskedelmi ro-nál, Kapu-ucca 66. 6195

Szeszgyarvezeto hosszi gyakorlati es kassai bizonyitvannyal állást keres. - Cim Pacsir József, Galócza. 6196

Buchinger Mihály leveles gazdasz zabonai sajtüzemében négy közposztályt végzett fiatal tanulóknak felvétetik. 6197

Gépirásra két hét alatt bárkit megtanítok másolásokat elvállalok. Kórház-ucca 19., hátul az emeleten. 5490

Rövid zongorát keresek bérbe. Erdekloko 100 szám alatt a kiadóban.

TUZIFA hasábos és felvágott KOKS DARABOS SZENA KAPHATO
Tontsch-féle raktár
Weiss Mihály-ucca 29
2054 Telefon 286-os

Soci György posztó-áruházaiban, Brassó

rövid ideig tartó nagy szövet-eladás. 20.000 m. szövet kerül eddig nem létezett árakon eladásra.

Kapu-u. 27. sz. alatti áruházban

15.000 méter szövet-áru

30%-al olcsóbban mint bárhol áll a vásárlóközönség rendelkezésére.

A Weisz Mihály-u. 18. sz. üzletben

5000 méter szövet-maradék

beszerzési áron alul lesz eladva.

Ezen hallatlan olcsó árak csak rövid ideig érvényesek!

„Nyomatott a Brassói Lapok” nyomdavállalatának körforgógépén, Brassóban.